

Šis dokumentas parengtas pagal "Erasmus +" - KA2 - Bendradarbiavimas inovacijoms ir geros praktikos mainams. Strateginė partnerystė profesiniam švietimui ir mokymui.

UEL Social Enterprise - Team (Andre Mostert und Tim Pascoe - Leitung)

Atsakomybės apribojimas

Šis projektas buvo finansuojamas remiant Europos Komisijai pagal "Erasmus +" programą.

Europos Komisijos parama šio leidinio turiniui ir jo rengimui nėra parengtos informacijos patvirtinimas. Šis leidinys atspindi tik autorių nuomonę, o Europos Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokios leidinyje esančios informacijos panaudojimą.

ES socialinių verslo mokymosi kelio kūrimas

Įvadas

SETTLE (Socialinio verslumo mokymas per IRT mokymosi aplinką) yra ERASMUS + KA2 strateginių partnerysčių profesiniam mokymui ir mokymuisi projektas. Juo siekiama remtis įvairiomis partnerių atliktomis užduotimis ir pasiūlyti galimą mokymosi kelią. Šis dokumentas yra konsultacinis dokumentas, kurio *tikslas* - informuoti apie 2016 m. birželio mėn. pabaigtą Lietuvoje vykusį tarptautinį susitikimą. Šiuo dokumentu projekto komanda tikisi parengti ES mastu tinkamą mokymosi būdą, kuris skatintų socialinį verslumą.

Socialinio verslumo mokymo poreikių visoje ES apžvalga

Vienas iš pirmųjų šio projekto rezultatų - tai įvairių Europos ir tarptautiniu lygiu vykdomų iniciatyvų, skirtų skatinti socialinį verslumą, analizė. Tyrimas apėmė 22 šalis iš 28 Europos Sąjungos šalių ir daugiausia dėmesio skyrė socialinio verslumo statusui visoje Europoje. Šioje pateiktyje mes sutelkiame dėmesį į tai, ką šie tyrimai rodo apie socialinio verslumo lavinimą.

22 Europos Sąjungos šalių socialinių įmonių bendruomenių paplitimo ir būklės aprašymai suteikė daug informacijos apie socialinio verslo (SV) bendruomenėms iškilusias kliūtis, trūkumus bei pasiekiamą paramą. Šios pateikties tikslas - apibendrinti šią apžvalgą ir pateikti pradinę SV mokymo ir kvalifikacijų struktūrą, kuri padėtų sukurti tvaresnes ir energingesnes SV bendruomenes visoje ES.

Pastebėta, kad daugelio šalių informacijoje apie socialinį verslą teigiama, kad daugumoje šalių socialinio verslo (SV) srityje dirba nuo 1 iki 10 "darbuotojų". Tai apima socialinį verslininką / steigėją, taip pat darbuotojus/ savanorius kartu su apmokamais darbuotojais ir "besimokančiais", įdarbintais darbo integracijos programomis. Be to, paslaugos, kurias teikia daugelis socialinio verslo įmonių (SV) yra paremtos savanorių ir bendruomenės partnerių prestižu. Be to, buvo konstatuota, kad kartais specialistų įdarbinimas ir išlaikymas tokiose įmonėse yra ypač sunkus, atsižvelgiant į tai, kad konkurencinga darbo rinka yra prieinama ir privačiam, ir viešajam sektoriams. Todėl siekiant paremti SV tvarią plėtrą, remti žmoniškųjų išteklių valdymą, būtina atsižvelgti į mokamų ir neapmokamų darbo vietų sutartis, požiūrį ir veiklos rezultatus.

Tai, kad SV susiduria su didele konkurencija smadant kvalifikuotus darbuotojus, didžia dalimi yra nulemta ir tuo, kad jų veikla nėra grindžiama komercija. Be žmoniškųjų išteklių valdymo, tai apima verslo planavimą, rinkodarą ir ryšius, finansinę kontrolę, produktų ar paslaugų projektavimą, testavimą ir paleidimą, pardavimų ir pirkimų realizavimą. Dėl to daugelis patikimų ir pageidautinų SV idėjų ir bendruomenės reikalavimų nėra realizuotos rinkoje. Tuose Europos regionuose, kur socialinis verslas dar tik pradeda vystytis ir yra palyginti silpnas, jo valdymo procesuose, finansinėje atskaitomybėje ir strateginiame valdyme trūksta skaidrumo ir efektyvumo. Tai lemia įmonių veiklos nesėkmes, kurios kraštutiniais atvejais baigiasi įmonių veiklos nutraukimu. Kai kuriuose socialinio verslo raidos aprašymuose nurodoma, kad strateginis rizikos valdymas socialiniame versle turėtų skirtis nuo rizikos valdymo labdaros organizacijose ir kitų trečiojo sektoriaus organizacijose, kur šis valdymas yra pagrįstas altruistiniais ketinimais.

Stiprus rizikos valdymas kartu su detaliu paslaugos ar produkto socialinio poveikio vertinimu ekonominėje, socialinėje ir aplinkosaugos srityse gali padėti sustiprinti socialines įmones, sukuriant dar didesnę galimybę įtraukti į socialinį verslą visuomenę ir bendruomenes.

Nors socialinio verslumo žinios visoje Europoje yra skirtingos, tačiau beveik visose šalyse aprašytos nuomonės, kad socialiniai verslininkai sėkmingai dirba tuose tinkluose ir tinkamuose forumuose, pabrėžiant neoficialią konsultavimo naudą ir idėjų tarpusavio papildymą. Kai bendruomenės ekonominė ir socialinė aplinka yra trapi, SV turėtų apsvarstyti didesnę bendradarbiavimą tarp socialinio verslo bendruomenės ir privataus sektoriaus, taip užtikrinant sėkmingesnes viešųjų pirkimų galimybes ir tvaresnę SV. Be to, buvo pažymėta, kad daugelis sėkmingų SV yra gimę dėl viešojo sektoriaus "išskaidymo" ar vietos reikalavimo įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, pabrėžiamas inovacijų poreikis ir remiamas iniciatyvus pokyčių valdymas SV ir visoje bendruomenėje.

Pastebėta, kad visose šalyse socialinių verslininkų mokymas ne visada yra toks pat prieinamas kaip tikimasi. Buvo manoma, kad daugelis parengiamųjų mokymo priemonių yra prieinamos internete, siūlant papildomus individualius ar trumpus kursus ir seminarus. Sėkmingai SV veiklos pradžia labiausiai padeda gana trumpi mokymo kursai, kuriuose dalyviai turėjo galimybę 1-2 mėnesius tobulinti savo idėjas ir verslo planus, tuo pačiu metu įgyti įgūdžių ir supratimo apie pagrindinius SV veikimo elementus.

Kai kuriose šalyse siekiant palengvinti socialinių verslininkų įgūdžių ir žinių gerinimą, yra remiami socialiniai verslininkai, kurie tampa ne tik mentoriais, bet ir pagrindinių kursų instruktoriais.

Todėl remiantis šiais apmąstymais siūlomi 3 mokymosi priemonės, leidžiančios įsisavinti įgūdžius ir žinias, kurios laikomos esminėmis socialiniam verslui.

Europos kvalifikacijų sąrangos naudojimas

Europos kvalifikacijų sąranga (EKS) yra instrumentas, kuris leidžia palyginti ES šalyse teikiamų kvalifikacijų lygmenis, orientuojantis pagal apibrėžtus kvalifikacijų lygmenų aprašus. Tai padeda suderinti skirtingas nacionalines kvalifikacijas taip, kad būtų lengviau suprasti skirtingų ES šalių kvalifikacijų sąryšį. EKS siekiama palengvinti suprasti ir palyginti skirtingų šalių nacionalines kvalifikacijų sistemas. Asmenys ir darbdaviai galės naudotis EKS, kad geriau suprastų ir palygintų skirtingų šalių kvalifikacijų lygius bei skirtingas švietimo ir mokymo sistemas.

EKS siekiama palengvinti studentų ir darbuotojų mobilumą ES, skatinti judumo ir lankstaus darbo jėgos plėtrą visoje Europoje ir padėti plėtoti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi.

Ką EKS siūlo "SETTLE" projektui?

EKS leidžia besimokantiesiems, mokymosi paslaugų teikėjams ir darbdaviams palyginti kvalifikacijas tarp skirtingų nacionalinių sistemų. Manoma, kad tai padėtų didinti judumą darbo rinkoje šalyse ir tarp jų, nes tai leidžia lengvai nustatyti asmens kvalifikacijos lygį, kuris savo ruožtu pagerins žinių ir įgūdžių paklausos ir pasiūlos pusiausvyrą. Kadangi SETTLE projektas siekia, kad socialinio verslumo kvalifikacija būtų skaidri, todėl naudojant nuorodą į EKS, visi partneriai galės matyti, kokio lygmens kvalifikacijos jau yra, kokių trūksta jų šalyse ir kuriam lygmeniui galima priskirti egzistuojančią kvalifikaciją. Šiuo metu įmonė Prancūzijoje negali nedvejodama priimti kandidato į darbą iš Vokietijos, nes nesupranta Vokietijos kandidato pateiktos kvalifikacijos lygio. Tačiau, kai EKS bus visiškai įgyvendintas, kvalifikacijos pažymėjimuose bus nuoroda į EKS

pamatinį lygį. Prancūzijos įmonės ir atsakingos institucijos naudojantis EKS tuomet lengviau įvertintų, kaip kito šalies kvalifikacijos lygmuo prilygsta Prancūzijoje teikiamų kvalifikacijų lygmenims.

Kokią kvalifikaciją apima EKS?

EKS remiasi visą gyvenimą trunkančio mokymosi sistema ir apima visus kvalifikacijos lygmenis, pradedant nuo privalomojo ugdymo (1 lygmuo) iki aukščiausios kvalifikacijos, tokios kaip daktaro laipsnis (7/8 lygis). Tai taip pat apima profesinę kvalifikaciją. EKS susideda iš 8 lygių, kurie kuriuos apibrėžia veiklos sudėtingumas ir atlikėjo atsakomybė. EKS yra orientuotas į mokymosi rezultatus ir asmens faktines žinias ir įgūdžius, o ne į studijų, reikalingų kvalifikacijos programai užbaigti, kiekį. Šiame projekte siūlome sutelkti dėmesį į 3, 5 ir 7 lygius, naudodamiesi Europos nuorodomis.

EKS nevykdo šių funkcijų:

- pakeisti nacionalines kvalifikacijas arba reikalauti jų koregavimų
- įtraukti arba nurodyti individualias kvalifikacijas
- reguliuoti kvalifikacijų sistemą
- turėti kokią nors kvalifikacijos suteikimo funkciją ar galią
- apibūdinti kvalifikacijų lygius mokymosi rezultatų požiūriu

2008 m. balandžio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba oficialiai priėmė Europos kvalifikacijų sąrangos (EKS) sistemą. JK pateikė savo sistemas - reglamentuojamą kvalifikacijų sistemą (RKS) ir Škotijos kreditų ir kvalifikacijų sistemą (ŠKKS), bet ne visos ES šalys narės nusprendė padaryti tą patį. Šalies kvalifikacijų sistemos susiejimas su EKS yra savanoriškas, o valstybės narės neprivalo pateikti nuorodų į savo sistemas, tačiau tikimasi, kad artimiausiu metu tokių nuorodų žymiai padaugės.

Ką apima EKS lygiai?

Toliau pateikiamoje lentelėje nurodoma, kaip apibrėžiami kvalifikacijų lygiai, nurodant mokymosi rezultatus, susijusius su kvalifikacijomis, nustatytomis toje kvalifikacijų sistemoje

EKS lygis	EKS - žinios	EKS - įgūdžiai	EKS kompetencija	Potenciali SETTLE kvalifikacija
	EKS kontekste žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės	EKS kontekste įgūdžiai apibūdinami kaip kognityvūs (apimantys loginį, intuityvinį ir kūrybinį mąstymą) ir praktiniai (įskaitant rankų miklumą ir metodus,	EKS kontekste kompetencija aprašoma atsakomybės ir savarankiškumo požiūriu.	

		medžiagų, įrankių ir priemonių naudojimą).		
3 lygis	Žinios apie faktus, principus, procesus ir bendras sąvokas darbo ar studijų srityje	Įvairius kognityvinius ir praktinius įgūdžius, reikalingus užduotims atlikti ir problemoms spręsti pasirinkus ir taikant pagrindinius metodus, priemones, medžiagas ir informaciją	Atsakomybė už užduočių atlikimą darbe ar studijoje. Pritaikyti savo elgesį į aplinkybes sprendžiant problemas	Socialinio verslininko pažymėjimas
5 lygis	Visapusiškos, specializuotos, faktinės ir teorinės žinios darbo ar studijų srityje ir supratimas apie šių žinių ribas. 1, 2, 3 ir 4 plus 5 arba 6	Įvairių kognityvinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų kūrybiškiems abstrakčių problemų sprendimams kurti	Veiklos valdymas ir priežiūra darbo ar studijų veikloje, kai yra nenuspėjamas pokytis; savo ir kitų asmeninis bei profesinis tobulėjimas.	Socialinio verslo diplomas
7 lygis	Labai specializuotos žinios, kai kurios iš jų yra darbo ar studijų srities žinių pagrindas, kaip pirminio mąstymo ir (arba) tyrimų pagrindas. Kritiškas žinių klausimų supratimas srityje ir skirtingų sričių sąsajoje.	Specializuoti problemų sprendimo įgūdžiai, reikalingi tyrimams ir (arba) inovacijoms, siekiant sukurti naujas žinias ir procedūras bei integruoti žinias iš įvairių sričių.	Tvarkyti ir keisti darbo ar studijų sritis, kurios yra sudėtingos, nenuspėjamos ir reikalauja naujų strateginių metodų. Prisiimti atsakomybę už prisidėjimą prie profesinių žinių ir praktikos kūrimo ir (arba) komandų strateginės veiklos valdymas.	Aukštojo mokslo diplomas / socialinio verslo magistras

Svarbu pažymėti, kad kvalifikacija nėra tiesiogiai akredituota pagal EKS. Tik kvalifikacija, jau pripažinta per nacionalines kvalifikacijų sistemas, yra formaliai susieta su EKS per nuorodų pateikimą. Konkreti kvalifikacija prilyginama tik EKS lygiui, kai nacionalinėje sistemoje kvalifikacija turi sutartą lygį ir ši sistema yra oficialiai nurodyta EKS. Jei formalios ryšio tarp

kvalifikacijos ir nacionalinės sistemos trūksta, šiuo metu nėra jokios procedūros, skirtos susieti kvalifikaciją su EKS.

Kaip EKS susijęs su Bolonijos procesu?

Bolonijos procese priimta sistema apima tris aukštojo mokslo kvalifikacijų ciklus: 1-asis ciklas, kuris paprastai skiria bakalauro laipsnį, 2-ąjį magistro laipsnį ir 3-įjį daktaro laipsnį. Kita vertus, EKS yra sukurta kaip mokymosi visą gyvenimą sistema, todėl ji apima visas kvalifikacijas, įskaitant, bet ne tik akademinės, tokias kaip Bolonijos procesas.

Tipiškos aukštajam mokslui kvalifikacijos kiekviename lygmenyje	FHEQ lygis	FQHEIS / SCQF lygis	NFQ lygis	IE	Atitinkamas FQ-EHEA ciklas	Europos kvalifikacijų sąranga (EKS)
Doktorantūros laipsnis	18	12	10		Trečiojo ciklo (ciklo pabaigos) kvalifikacija	8
Magistro laipsniai (įskaitant integruotus)					Antrojo ciklo (ciklo pabaigos) kvalifikacija	7
Antrosios pakopos studijų diplomas, Antrosios pakopos studijų pažymėjimas	7	11	9		Tarpinė kvalifikacija	
Bakalauro laipsniai su hon-		10	8		Pirmojo ciklo (ciklo pabaigos) kvalifikacinis laipsnis	6
Airijos aukštojo mokslo diplomas;						
Bakalauro laipsnis; Įprastas bakalauro laipsnis; Aukštojo mokslo diplomas, Magistrantūros pažymėjimai,	6		7		Tarpinė kvalifikacija per pirmąjį ciklą	
	9					

Fondo laipsniai (pvz., FdA, FdSc) Aukštojo mokslo diplomas Aukštesnis nacionalinis diplomas (HND) Airijos aukštesnysis pažymėjimas	5	8	6	Trumpasis kvalifikacijos ciklas (per pirmąją pakopą arba su ja susijęs)	5
Aukštesnis nacionalinis sertifikatas (HNC) Aukštojo mokslo diplomas (CertHE)	4	7		Tarpinė kvalifikacija per pirmąjį ciklą	4

Visą socialinio verslo kursų ir kvalifikacijų sąrašą, kuris buvo nukreiptas į EKS, galima rasti 1 priede. Pažymėtina, kad visi jie yra aukštesni.

ES socialinio verslo mokymosi kelio rekomendacijos

EKS 3 lygis

Kandidatas: Verslo pagrindų supratimas, bet riboti verslo administravimo įgūdžiai ir valdymo patirtis

Skaitmeninis raštingumas

Mokymo medžiagos pateikimo sąlygos: 5-8 mokymosi sesijos per 1-2 mėnesius, pagrindinis rezultatas - verslo plano sukūrimas.

Ne mažiau kaip 70% tiesioginio ryšio su besimokančiuoju palaikoma nuotoliniu būdu.

Viso mokymuisi skiriama 50-100 val.

Turinys

- 1-asis skyrius: "Verslumo ir socialinio verslo įvadas"
- 2 skyrius: Verslo idėja ir planavimas - paslaugos ar produktai
- 3 skyrius: Teisinės struktūros
- 4 skyrius: Verslo administravimas - personalas, ištekliai, vieta
- 5 skyrius: Rinkodara ir ryšiai - pardavimas / prekyba
- 6 skyrius. Finansavimo ir finansų valdymas - triguba suma
- 7 skyrius: Socialinis poveikis ar pokyčiai

EKS 5 lygis

Kandidatas: Socialinį verslą pradėjęs asmuo, siekiantis stabilizuoti ir brandinti savo įmonės veiklą

Reikia išsamesnio specializuoto turinio

Ribotos mokymosi laiko galimybės dėl "veikiančios" įmonės

Mokymo medžiagos pateikimo sąlygos: 12-16 sesijų per 3-6 mėnesius

Maždaug 25% tiesioginio ryšio su besimokančiuoju palaikoma nuotoliniu būdu.

Viso mokymuisi skiriama 150-250 valandų

Turinys

- 1-asis skyrius. Valdymo įvadas
- 2 skyrius: Rizikos valdymas - rizikos sklaida
- 3 skyrius: Viešųjų pirkimų konkursai ir vertinimas / socialinio poveikio ataskaitos
- 4 skyrius: Produktų / paslaugų atnaujinimas arba atnaujinimas
- 5 skyrius: Konkurencija ir bendradarbiavimas (su privačiuoju / viešuoju sektoriumi) - intelektinės nuosavybės teisė
- 6 skyrius: Pažangus finansavimas ir finansų valdymas - tvarumas, dovanas ir dotacijos / projektai, narystės mokesčiai, minios finansavimas, mokesčiai
- 7 skyrius: Išplėstinis personalo valdymas - apmokamas ir savanoriškas personalas
- 8 skyrius: Pažangi rinkodara ir ryšiai - skaitmeninė, socialinė žiniasklaida, tinklai, suinteresuotosios šalys
- 9 skyrius: Geresnis reglamentavimo sistemų suvokimas

EKS 5 lygis

Kandidatas:

Asmuo, sukūręs 1 ar daugiau brandžių SV, besidomintis naujovėmis, augimu ar replikacija papildomose vietose

Reikia labai specializuoto ir nacionaliniu mastu tinkamo turinio

Mokymuisi gali skirti labai nedaug laiko, nes vadovauja SV

Mokymo medžiagos pateikimo sąlygos:

4-6 mokymosi sesijos per 1-2 metus

On-line magistro lygio medžiaga, įskaitant 4-6 praktinius užsiėmimus su patyrusiais specialistais

Viso mokymuisi skiriama 1200 valandų

Turinys

- 1-asis skyrius. Strateginis verslo valdymas. Skaidrus valdymas ir pokyčių valdymas
- 2-asis skyrius. Socialinio verslo ir verslumo moksliniai tyrimai ir inovacijos
- 3-asis skyrius. Vadovavimas socialiniam verslui - delegavimas ir priežiūra
- 4 skyrius. Taikomųjų išteklių valdymas. Specialistų personalo įdarbinimas ir išlaikymas
- 5 skyrius. Taikomas finansų valdymas

- 6 skyrius. Taikomoji rinkodara - tinklų kūrimas ir ryšiai naudojant tradicinius ir skaitmeninius metodus
- 7 skyrius. Socialinio verslo finansavimas ir finansavimas - komisiniai, konsorciumai, konkursai
- 8 skyrius: Tarptautinio verslo plėtra, socialinė franšizė ir replikacija
- 9 skyrius. Socialinio verslo bendruomenė
- 10-asis skyrius: Globos ir socialinio verslo mokymas

Kas jau buvo sukurta?

Jungtinėje Karalystėje egzistuoja SV mokymo programos, kuriomis galima remtis, kuriant panašias mokymo priemones kitose ES masto šalyse. Čia yra atrinktos organizacijos, kurios siūlo įvairių mokymą ir paramą socialiniams verslininkams;

1. Socialinių verslininkų mokykla (<https://www.the-sse.org/our-courses/>) savo tinklalapyje nurodo, kad siekia "... suteikti žmonėms visapusiškai teigiamų socialinių pokyčių. Mūsų kursai padeda asmenims pradėti, palaikyti ir SV apimties, labdaros ir bendruomenės projektus. Mes padėsime jums sukurti pasitikėjimą ir įgyti praktinių verslumo įgūdžių tokiose techninėse srityse kaip marketingas ir finansai. SSE didžiausią dėmesį skiria trumpam kursui ("paprastai trunka mažiausiai 6 dienas"), jų programos apima šias temas:

- Socialinio verslo (SV) steigimas
- "SV" mastelio keitimas
- Replikacija ir socialinė franšizė
- Nuo labdaros iki SV - perėjimas prie prekybos
- Trečiojo sektoriaus skaitmeniniai lyderiai

Jie taip pat siūlo įvairius trumpesnius praktinius užsiėmimus: socialinės žiniasklaidos užsiėmimai, atsirandantys pardavimai, labdaros ir SV finansavimo šaltiniai, "labdaros finansavimas" ir "SV", "Veiklos ugdymo instruktorių mokymas", "Jūsų socialinės žiniasklaidos strategija", "Sėkmingų pasiūlymų rašymas", "Darbas su verslu", socialinio poveikio vertinimas, socialinių investicijų išlaisvinimas, lėšų grąžinimo strategijos kūrimas. SSE taip pat siūlo specialų mokymą pagal sektorius.

2. SEQ yra sukurta "Real Ideas Organisation" (CIC), bendradarbiaujant su SFEDI <http://seq.realideas.org/> SEQ ir teikia mokymo, kvalifikacijų pripažinimo ir akreditavimo paslaugas tiems, kurie nori dirbti siekiant teigiamų socialinių pokyčių. Pažengusiems besimokantiems yra SEQ aukštesnės pakopos, įskaitant 1 lygio kvalifikaciją, 2 lygio kvalifikaciją, 2 lygio pažymėjimą ir jo priedą. 1 lygio kvalifikacijoje daugiausia dėmesio skiriama praktiniam vienkartinės socialinio verslo veiklos planavimui, vykdymui ir peržiūrai. 2 lygio kvalifikacija apima skyrių "Moksliniai tyrimai ir plėtra", kuriame besimokantieji į socialinį verslą žiūri per realius produktų ir paslaugų pavyzdžius, prieš pradėdami eiti į "Planuokite", "Darykite" ir "Peržiūrėkite" vienkartinę socialinio verslo veiklą.

Trečio lygio kvalifikacijos mokymuose besimokantieji kuria ir teikia tvarų socialinį verslą, kuris generuoja pinigų srautus.

3. Tęstinio mokymo departamentas Oksfordo universitete siūlo internetinį nuotolinio mokymosi kursą, pavadintą "Socialinis verslumas", kuris vykdo 10 kreditų (<https://www.conted.ox.ac.uk/L100-9>). Siūloma 10 kursų:

- 1-asis skyrius. Įvadas į socialinį verslumą: ateitis
- 2-asis skyrius. Socialinių pokyčių kūrimas: socialinės vertės pasiūlymas ir socialinės verslo galimybės nustatymas
- 3-asis skyrius. Supratimas apie skurdą: Tūkstantmečio vystymosi tikslai
- 4-asis skyrius. Orientavimasis į žmones: bendradarbiavimas su tiksline bendruomene sprendžiant socialines problemas
- 5 skyrius: Pokyčių teorijos kūrimas, pradėdamas socialiniu poveikiu
- 6 skyrius. Naujos visuomenės planavimas. Socialinių inovacijų vaidmuo
- 7 skyrius: Verslo modelis: socialinio verslo modelio kūrimas
- 8 skyrius: Socialinio verslo finansavimas: sėkmės strategijos
- 9 skyrius. Socialinio verslumo varomoji jėga. Socialinio poveikio matavimas ir masto didinimas
- 10 skyrius: Ateitis: refleksija ir pasidalinimas patirtimi

4. UnLtd (<https://unltd.org.uk/>) sukūrė naują socialinės verslininkystės kursą, kurį akredituoja "Lyderystės ir vadybos institutas". Tai leidžia studentams pradėti ir išbandyti savo socialinį verslą ar projektą, paremtą internetinių ir neprisijungusių veiklų deriniu. "Unltd" taip pat yra naujos plėtros partneriai. Naują praktiką verslininkų standartams remia "50 proc. Darbdavių" grupė, kartu su Smulkiojo verslo federacija ir Verslininkų centru. Pameistrystė verslininkams (įskaitant socialinius verslininkus) buvo pagrindinė "Socialinės ekonomikos aljanso" rinkimų "manifesto" sudedamoji dalis, kurioje dalyvavo daugiau nei 700 asmenų ir organizacijų, siekiančių populiarinti socialinę ekonomiką. Neakredituota socialinių verslininkų paramos programa yra 11 mėnesių programa. Dalyviai ugdo vadovavimo įgūdžius, mokosi, kaip paskatinti žmones panaudoti savo potencialą ir tobulinti žinias apie sektorių.

5. Socialinio verslo akademija Škotijoje <http://www.socialenterprise.academy/scot/> siūlo keletą trumpų kursų, pavyzdžiui: "Social Enterprise Ventures", vienos dienos programos, kuri sujungia žmones ir organizacijas, siekiančias bendro socialinio ir ekonominio tikslo vietinio lygmens požiūriu. Social Enterprise Connect programa sustiprina įgūdžius, atitinkančius unikalius klausimus ir problemas, su kuriomis susiduria trečiojo sektoriaus direktoriai ir vyriausieji vadovai. Jie taip pat siūlo kvalifikacijas, atitinkančias Škotijos kreditų ir kvalifikacijų sąrangą (SCQF).

a. Daugelyje miestų ir gildijų akredituotos:

- Lyderystės kvalifikacija | 6 taškai SCQF 9 | 6 mėnesių kursas
- Lyderystės sertifikatas | 21 taškas SCQF 9 | 12 mėnesių kursas

Socialinės įmonės supratimas | 6 taškai SCQF 9 | 3 mėnesių kursas

b. Patvirtintas ILM, bet be konkretaus lygio:

- "Peer-Led" mokymosi mainai
- Jūsų socialinio verslo įkūrimas
- Socialinio verslo kūrimas
- Socialinė apskaita ir auditas
- Socialinė investicijų graža

6. Socialinis verslas UK (<http://www.socialenterprise.org.uk>) nesiūlo mokymo, bet siūlo internetinių seminarų seriją su ekspertų žiniomis, susijusiomis su socialinio verslo valdymu, įskaitant pradėjimą, ryšius, žmonių išteklių ir finansų valdymą.

7. Socialinio verslo sprendimai (<http://www.socialenterprisesolutions.co.uk>) siūlo mokymų seminarus

- "Pasaulio keitimas: pradedantiesiems skirtas socialinės verslininkystės vadovas"
- Nuo idėjų iki socialinio verslo
- Dešimt žingsnių kuriant savo socialinį verslą
- Įvadas į socialinį verslą viešajam sektoriui
- Jūsų socialiniam verslui
- "Aštuoni žingsniai viešajam sektoriui"
- Verslo planavimas socialiniam verslui
- Rinkodaros strategijos, perkeliamos į pardavimus, kūrimas
- Socialinio verslo veikla
- padėti žmonėms augti
- Socialinio verslo valdymas
- Išvystyti Jūsų verslo tvarumą

8. Goldsmiths, Londono universitetas, siūlo socialinės verslininkystės magistro laipsnį. Ši vienerių metų dieninė programa yra sudaryta iš 5 pagrindinių modulių:

- Kūrybinės, kultūrinės ir socialinės verslumo teorijos
- Verslumo modeliavimas
- Socialinis verslumas: politika ir pagrindai
- Socialinė investicijų graža: principai ir praktika
- Moksliniai tyrimai arba projektinis magistro darbas

Ši programa turi šiuos mokymosi tikslus:

- Sukurti kritinį, sociologiškai pagrįstą šios sparčiai besikeičiančios srities supratimą
- Sukurti apčiuopiamą investicijų socialinės gražos ir verslumo modeliavimo metodikos patirtį
- Tapti Londono socialinių inovacijų bendruomenės dalimi, su nuorodomis į vietines socialinių inovacijų bendruomenes pasaulyje
- Teikti daugybę būsimų karjeros galimybių augančiame socialinių inovacijų sektoriuje
- Padedama pasirenti užduotims, diskusijoms, suteikiant prieigą prie internetinių / leidinių ir publikacijų (įskaitant "Auksinį kampą"), padedama taikyti mokslinio tyrimo metodus, rengti reikšmingus rašto darbus ir viešąjį profilį, leidžiantį kai kuriems studentams dirbti socialinių inovacijų konsultantais / žinių vadovais baigus studijas.

Šis sąrašas nėra baigtinis, tačiau jame pateikiama keletas išvalgų apie socialinių įmonių mokymo ir paramos įvairovę bei paplitimą.

Esamos Jungtinės Karalystės socialinio verslo kvalifikacijos

Dabartinės nacionalinės kvalifikacijų sistemos Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje yra reguliuojamos kvalifikacijų sistemos (angl. RQF) kvalifikacijoms, kurias reglamentuoja Ofqual (bendroji ir profesinė kvalifikacija Anglijoje ir profesinė kvalifikacija Šiaurės Airijoje), Velse kreditų ir kvalifikacijų sistema (CQFW) aukštojo mokslo kvalifikacijų sistema (FHEQ). Škotijos kreditų ir kvalifikacijų sąranga (SCQF) yra nacionalinė kreditų perkėlimo sistema, skirta visoms Škotijos kvalifikacijų lygmenims.

Reguliuojamų kvalifikacijų registre pateikiama išsami informacija apie reglamentuojamas kvalifikacijas Anglijoje (Ofqual), Velse (Velse vyriausybė) ir Šiaurės Airijoje (profesinė kvalifikacija ir CCEA akreditavimas visoms kitoms kvalifikacijoms). <http://register.ofqual.gov.uk/> SCQF rasite čia <http://scqf.org.uk/>.

Šioje lentelėje parodyta, kaip šie lygiai susiję su skirtingomis kvalifikacijų sistemomis Jungtinėje Karalystėje ir Airijos Respublikoje.

Europos kvalifikacijų sąranga (EKS)	Reguliuojama kvalifikacijų sistema Anglija /	Kalbų mokykla ir kvalifikacijų sistema Velse (CQFW)	Škotijos kreditų ir kvalifikacijų sąranga	Nacionalinė Airijos kvalifikacijų sistema (NFQ)
8	8	8	12	10
7	7	7	11	9
6	6	6	10/9	8/7
5	5/4	5/4	8/7	6
4	3	3	6	5
3	2	2	5	4
2	1	1	4	3
1	E3	E3	3	2/1
	E2	E2	2	
	E1	E1	1	

Pilną socialinio verslo kvalifikacijų ir vienetų iš Anglijos, Velso ir Šiaurės Airijos sąrašą galite rasti 2 ir 3 prieduose

Tolesni plėtros pasiūlymai

"UEL Social Enterprise" komanda, remdamasi tyrimų ir kitomis paramos priemonėmis, sukūrė bloką rinkinį (7 lygis), tai yra:

1 skyrius: Strateginis įmonių valdymas

2 skyrius: Moksliniai tyrimai versle

3 skyrius: Socialinio verslo valdymas

4 skyrius: Strateginis valdymas

5 skyrius. Taikomas finansų valdymas

6 skyrius: Taikomoji rinkodara

7 skyrius. Tarptautinio verslo plėtra

8 skyrius. Socialinio verslo finansavimas ir finansavimas

Šie vienetai sudarys socialinio verslo pasiūlymo planavimą ir plėtrą, kuri UEL komanda ketina plėtoti pasikonsultavusi su SETTLE partneriais.

Literatūra:

Abu-Saifan, S. (2012) **Social Entrepreneurship: Definitions and Boundaries.** Technology Innovation Management Review. http://timreview.ca/sites/default/files/article_PDF/Saifan_TIMReview_February2012_0.pdf (accessed 27 March 2016).

Arando, S., Gao, M., Jones, D.C., and Kato, T. (2011) **Efficiency in Employee-Owned Enterprises: an Econometric Case Study of Mondragon.** IZA Discussion Paper. http://cep.lse.ac.uk/conference_papers/26_05_2011/kato.pdf (Accessed 23 March 2016)

Bacq, S., Hartog, C., Hoogendoorn, B. and Lepoutre, J. (2011) **Social and Commercial Entrepreneurship: Exploring Individual and Organizational Characteristics.** <http://ondernemerschap.panteia.nl/pdf-ez/h201110.pdf>

Catford, J. (1998). **Social Entrepreneurs are Vital for Health Promotion - but They Need Supportive Environments too.** Health Promotion International, 13(2), 95-98.

Dearlove, D. (2004). **Interview: Jeff Skoll.** Business Strategy Review, 15(2), 51-53. Dees, J. G. (1998). **Enterprising non-profits.** Harvard Business Review, 76(1), 54-67. Dees, J. G. (1998a). **The Meaning of Social Entrepreneurship. Stanford University: Draft Report for the Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership.** <http://sehub.stanford.edu/sites/default/files/TheMeaningofsocialEntrepreneurship.pdf> (accessed 26 March 2016)

Drayton, W (2004) **How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas.** Oxford: Oxford University Press.

Skoll, J (2009) **In Innovations – Technology, Governance, Globalisation: Social Entrepreneurship: Shifting Power Dynamics.** Skoll World Forum 2009. Boston: MIT Press. <http://www.pbs.org/now/shows/537/Shifting-Power-Dynamics.pdf> (Accessed 23 March 2016)

Johnson, S. (2003). **Young social entrepreneurs in Canada.** New Academy Review, 2(4) Kanter, R.M. (2011) **How Great Companies Think Differently.** Harvard Business Review November 2011. http://gwmooon.knu.ac.kr/Lecture_Library_Upload/How_great_companies_think_differently.pdf (Accessed 23 March 2016)

McGlashan (2013) **Social Enterprise Training – The Facts.** The Guardian Monday 9 September <http://www.theguardian.com/social-enterprise-network/2013/sep/09/social-enterprise-training-research> (accessed 15 March 2016)

Nicholls, A. (Ed.). (2006). **Social Entrepreneurship: New Models of Sustainable Social Change.** USA: Oxford University Press. OECD: Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development (2009) **The Impact of the Global Crisis on SME and Entrepreneurship Financing and Policy Responses.** Paris: OECD.

Peredo, A. M., & McLean, M. (2006). **Social Entrepreneurship: A Critical Review of the Concept.** Journal of World Business, 41(1), 56-65. Social Entrepreneurship Training via ICT Learning Environments (SETTLE)

Roberts, D., & Woods, C. (2005). Changing the World on a Shoestring: The Concept of Social Entrepreneurship. *University of Auckland Business Review*, 7(1), 45-51.

Villeneuve-Smith, F and Temple, N. (2015) Leading the World in Social Enterprise – State of Social Enterprise Survey 2015. Social Enterprise UK. http://socialenterprise.org.uk/public/uploads/editor/SEUK_StateofSocialEnterprise_FINAL_WEB.pdf (accessed 27 March 2016)

Wilkinson, C (2014) A Map of SE and Their Eco-systems in Europe. European Commission. http://www.wikipreneurship.eu/images/d/de/SE_mapping_results.pdf (accessed 36 March 2016)

Magazines

The Economist (2009) After the Storm <http://www.economist.com/node/14548881> (Accessed 23 March 2016)

SETTLE: Overview of social entrepreneurship in United Kingdom, Czech Republic, Hungary, Ireland and Poland

SETTLE: Learning And Training For Social Entrepreneurship. European Approach (Covering Belgium, Sweden, Denmark, the Netherlands and Germany)

SETTLE: Overview about social entrepreneurship (InterMedi@KT)

SETTLE: Overview of Social Enterprise Country Report (Vytautas Magnus University)

Web:

https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/leaflet_en.pdf

https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/EQF%20131119-web_0.pdf

<http://www.qaa.ac.uk/en/publications/documents/qualifications-can-cross-boundaries.pdf>

<http://register.ofqual.gov.uk/>

<http://scqf.org.uk/the-framework/aims-and-benefits/> Social Entrepreneurship Training via ICT